

CRO 15-049
WKH 15-015

**COMMISSIE REGIONAAL OVERLEG
LUCHTHAVEN MAASTRICHT**

Secretariaat: Postbus 5700 - 6202 MA Maastricht

KLACHTENOVERZICHT

2^e KWARTAAL 2015

BESTUURLIJKE VERSIE

September 2015

Uitgegeven door **de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg** onder verantwoordelijkheid van de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht

Klachtenrapport 2^e kwartaal 2015

Het aantal klachten over MAA vliegverkeer in het 2^e kwartaal 2015 stijgt ten opzichte van het aantal in het 2^e kwartaal 2014 van 837 naar 1006 (20%). Het aantal klagers neemt toe van 49 naar 121 (147%).

tabel 1. Aantal klachten en klagers in het 2^e kwartaal.

	Aantal klachten MAA			Aantal klagers MAA		
	2014	2015	%	2014	2015	%
April	260	245	-6	24	46	+92
Mei	311	203	-35	32	34	+6
Juni	266	558	+110	26	85	+227
Totaal	837	1006	+20	49	121	+147

Om meer inzicht te krijgen in klachtenpatronen en daarmee de mogelijkheid te bezien om te sturen op vermijdbare hinder is onderscheid gemaakt in verschillende soorten vliegverkeer op MAA, namelijk “overige dagvluchten” 06:00-23:00 uur, lesvluchten 07:00-23:00 uur en nachtvluchten 23:00-06:00 uur. Per categorie is gekeken naar de hinder als gevolg van deze vluchten waarbij klagers en klachten in aparte tabellen zijn weergegeven. Hierbij dient vermeld te worden dat iedere klager voor zowel de maand als voor het kwartaal slechts 1x geteld wordt. Ook kan het zijn dat de klagers over meerdere categorieën hebben geklaagd. Het is daarom niet mogelijk het aantal klagers voor het totaalcijfer bij elkaar op te tellen. Dit rapport gaat alleen over klachten van MAA vliegverkeer en niet over vliegverkeer van de AWACS basis Geilenkirchen, de luchthaven Bierset-Luik of overvliegers (= vliegtuigen boven Limburg niet op weg of afkomstig van genoemde luchthavens).

tabel 2. Aantal vliegbewegingen “overige” dagvluchten, lesvluchten en nachtvluchten in het 2^e kwartaal.

Bewegingen	Overige dagvluchten 06:00-23:00 uur		Lesvluchten 07:00-23:00 uur		Nachtvluchten 23:-06:00 uur	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	April	820	702	107	1876	0
Mei	811	825	180	1658	2	1
Juni	855	900	82	1632	1	3
Totaal	2486	2427	369	5166	3	8

tabel 3. Aantal klachten “overige” dagvluchten, lesvluchten en nachtvluchten in het 2^e kwartaal.

Klachten	Overige dagvluchten 06:00-23:00 uur		Lesvluchten 07:00-23:00 uur		Nachtvluchten 23:-06:00 uur	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	April	259	141	1	79	0
Mei	285	131	13	72	13	0
Juni	260	197	0	355	6	6
Totaal	804	469	14	506	19	31

tabel 4. Aantal klagers “overige” dagvluchten, lesvluchten en nachtvluchten in het 2^e kwartaal.

Klagers	Overige dagvluchten 06:00-23:00 uur		Lesvluchten 07:00-23:00 uur		Nachtvluchten 23:-06:00 uur	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	April	24	25	1	19	0
Mei	27	18	2	19	11	0
Juni	24	29	0	66	6	4
Totaal	45	46	3	86	13	19

Lesvluchten

In het 2^e kwartaal 2015 zijn er 506 klachten over lesvluchten (zowel lesvluchten van groot als klein verkeer) door 86 personen ingediend. In het 2^e kwartaal 2014 zijn er 14 klachten over lesvluchten door 3 personen ingediend. Met ingang van september 2014 heeft Stella Aviation International (SAI) besloten de opleiding van ongeveer 65 leerling piloten over te nemen van Stella Aviation Academy. De elders reeds in gang gezette opleiding van deze leerling piloten zal voor een deel door vliegers op MAA worden afgemaakt. Het aantal lesbewegingen neemt toe van 369 in '14 naar 5166 bewegingen in '15. In de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid (WKH) van de CRO luchthaven Maastricht is afgesproken de effecten van deze ontwikkeling op de omgeving (zoals klachtenpatroon) te monitoren.

Van de 506 klachten in het 2^e kwartaal 2015 gaan 36 over circuit- en 470 over lokale lesbewegingen.

Van de 470 klachten over lokale bewegingen zijn er 254 ingediend door 49 personen over de Upset Prevention and Recovery Training (UPRT) uitgevoerd door leerlingen van SAI in het kader van hun opleiding. UPRT training dient om de bewustwording van de piloot in opleiding op het gebied van abnormale vlieghoudingen te vergroten. In de training wordt geoefend hoe de piloot een vliegtuig uit abnormale vlieghoudingen kan halen om vervolgens in een normale vlieghouding te komen. Tijdens deze oefening worden bijvoorbeeld een overtrek, steile dalende bocht en een spin op grote hoogte geoefend, gecontroleerd en gecoördineerd door de Luchtverkeersleiding Nederland, met een daarvoor gecertificeerd vliegtuig, een dubbeldekker type Pitts Special, en een gecertificeerde instructeur. Deze UPRT training heeft ook al plaatsgevonden in het 1^e kwartaal 2015 boven en in de nabijheid van MAA en zorgde voor veel onrust en overlast in de omgeving van de luchthaven te weten 562 klachten ingediend door 58 personen. Het grote aantal klachten vanwege deze oefening was aanleiding voor de WKH om MAA te vragen om in overleg met SAI de mogelijkheden van hinderreductie voor toekomstige UPRT bewegingen te bezien en Werkgroep en CRO daarover te informeren. Stella Aviation International heeft zich bereid verklaard om aan de spreiding van vluchten, een suggestie gedaan in de vergadering van de WKH, mee te werken en de oefeningen boven drie daarvoor geselecteerde gebieden binnen en buiten de CTR (controle zone) van Maastricht Airport uit te voeren. Deze gebieden bevinden zich boven MAA, tussen Born en Maasbracht en tussen Simpelveld en Voerendaal. Ook is de omgeving middels een artikel in de regionale krant en weekbladen geïnformeerd over de op handen zijnde oefeningen. Overlast van deze oefeningen is voornamelijk gemeld door inwoners van Ulestraten, Geulle, Meerssen, Moortveld en Beek; uit Voerendaal, Simpelveld en Eys komen enkele klachten.

Alle 36 klachten over circuitbewegingen gaan over vluchten met een toestel <6 ton Maximum Take Off Weight (MTOW). Klachten over circuitlesbewegingen zijn met name afkomstig van inwoners uit Beek en Meerssen.

Bij de lesvluchten signaleren inwoners van Ulestraten dat er steeds vaker laag en boven de kern wordt gevlogen door klein lesverkeer. Ook wordt de suggestie gedaan om het circuit lesverkeer te spreiden over het oostelijk en westelijk circuitgebied en daarmee ook de overlast. Veel overlast is ervaren van UPRT training door leerlingen van Stella Aviation International in de periode 23 juni tot en met 30 juni 2015, waarover door veel inwoners van Ulestraten, Geulle, Meerssen, Moortveld en Beek bezorgdheid, ergernis, verontwaardiging en onbegrip is geuit bij het klachtenbureau. Opmerkingen als asociaal, storend, irritant, bedreigend, gevaarlijk zijn gemaakt, ook vindt men dat dit soort oefeningen niet kunnen en mogen plaatsvinden boven bewoond gebied.

Daarnaast melden inwoners uit Montfort dat boven de kern van Montfort wordt geoefend met kleine lesvliegtuigjes ondanks de afspraak met de vliegschool SAI dat niet te doen.

Met ingang van 1 augustus 2014 heeft Rotor en Wings, een helikopterbedrijf dat ook opleidingen verzorgt, zich op MAA gevestigd. In de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid van de CRO is afgesproken de effecten op de omgeving te monitoren. Uit onderzoek blijkt dat in het 2^e kwartaal 2015 geen klachten zijn ingediend over de 32 bewegingen van helikopter (les)verkeer van MAA. Omdat de helikoptervluchten nieuw zijn op MAA maken deze nog geen deel uit van het hierboven genoemde aantal lesvluchten. Bezien wordt nog of de helikoptervluchten als separate categorie bij de lesvluchten dienen te worden onderscheiden of dat zij bij de bestaande categorie-indeling (circuit- versus lokale lesvluchten en beneden of boven de 6 ton MTOW) worden ingedeeld.

Overige dagvluchten (dagvluchten niet zijnde lesvluchten)

Het totale aantal bewegingen van “overige dagvluchten” neemt af van 2486 in ‘het 2^e kwartaal ‘14 naar 2427 in het 2^e kwartaal ‘15, een afname van 2%. De bewegingen met zware toestellen, die in hoge mate verantwoordelijk zijn voor de klachten, nemen af van 1265 bewegingen in ‘14 naar 1013 in ‘15 (20%). Het totale aantal klachten neemt af van 804 in ‘14 naar 469 in ‘15, een afname van 42%. Klachten over bewegingen met zware toestellen dalen van 700 naar 393 (44%). Klagers over “overige” dagvluchten blijven nagenoeg gelijk namelijk 45 in ‘14 en 46 in ‘15, zie tabellen 3 en 4. Uit onderzoek blijkt dat er sprake is van een substantiële afname van klachten en klagers in de categorieën 50 klachten of meer per kwartaal.

Nachtluchten

Het aantal bewegingen in de periode 23:00 tot 24:00 uur, waarvoor een extensie is verleend, neemt toe van 3 in het 2^e kwartaal ‘14 naar 8 in het 2^e kwartaal ‘15. Over deze bewegingen zijn in het 2^e kwartaal ‘15 door 19 klagers 31 klachten ingediend, over de bewegingen in ‘14 door 13 klagers 19 klachten. Zie tabellen 3 en 4.

Veelvuldige klagers

In dit rapport wordt tevens onderscheid gemaakt in het aantal door de klager ingediende klachten, namelijk 0-20 en 20-50 klachten per klager per kwartaal. Er is sprake van een veelvuldige klagers als iemand per kwartaal 50 klachten of meer indient. Van de 1006 klachten in het 2^e kwartaal 2015 zijn er 350 (35%) afkomstig van 2 personen. In het 2^e kwartaal 2014 zijn dat er 613 van de 837 (73%), afkomstig van 5 personen. De klachten ingediend door de veelvuldige klagers betreffen overwegend “overige dagvluchten” en lesvluchten.

Afwijkingen voorgeschreven vertrekroute (Standard Instrument Departure/SID)

Het aantal SID afwijkingen in het 2^e kwartaal 2015 is gelijk gebleven ten opzichte van het aantal van dezelfde periode in 2014, namelijk 10. Van de 10 afwijkingen zijn 5 in opdracht of met toestemming van de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) van de SID afgeweken. In 2 gevallen is deze instructie gegeven om zwaar weer te omzeilen. In het 2^e kwartaal 2014 waren 9 van de 10 afwijkingen in opdracht van de LVNL, waarvan 6 in verband met slecht weer.

In overleg met de LVNL is afgesproken dat het Klachtenbureau Luchtverkeer (SKLZL) alle SID afwijkingen, die zonder opdracht of toestemming van de LVNL hebben plaatsgevonden, voor onderzoek doorstuurt naar de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) van I&M, het bevoegde orgaan voor toezicht en handhaving. In het 2^e kwartaal 2015 zijn 5 trackoffenders voor nader onderzoek aan ILT aangeboden. In het 2^e kwartaal 2014 is dat 1 trackoffender geweest.

Voor de spreiding van klagers en klachten over de gemeenten zie tabel 4.

tabel 4. Aantal klagers en klachten per gemeente in het 2^e kwartaal 2015

aantal klachten per klager in het 2 ^e kwartaal 2015	Aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
	Totaal:	121	3	466	506	31	1006
	Ambt Montfort	1	0	0	4	0	4
	Beek	6	0	5	52	0	57
	Brunssum	4	1	16	0	0	17
	Echt-Susteren	1	0	0	29	0	29
	Eijsden-Margraten	12	0	26	3	7	36
	Gulpen-Wittem	2	0	3	8	0	11
	Heerlen	1	0	2	1	1	4
	Landgraaf	1	0	2	1	0	3
	Maastricht	9	0	27	14	6	47
	Meerssen	60	0	120	311	14	445
	Nuth	2	0	40	2	0	42
	Onderbanken	3	0	3	0	0	3
	Roerdalen	5	0	2	38	0	40
	Schinnen	4	0	9	4	0	13
	Simpelveld	3	0	0	5	0	5
	Sittard-Geleen	1	2	1	3	0	6
	Stein	1	0	0	5	0	5
	Valkenburg a/d Geul	4	0	210	22	3	235
	Voerendaal	1	0	0	4	0	4

Aandachtspunten en/ of aanbevelingen

1. De Werkgroep heeft geconstateerd dat MAA-lesvluchten boven de bebouwde kernen in Midden-Limburg weer toenemen. In het verleden is met de vliegscholen op MAA afgesproken deze kernen zoveel mogelijk te vermijden en in plaats daarvan onbewoond gebied in de directe nabijheid te benutten. De Werkgroep heeft daarom de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) verzocht contact op te nemen met de instructeurs van de nieuwe vliegschool op MAA en de eerder gemaakte afspraken onder hun aandacht te brengen.
LVNL heeft de instructeurs van de vliegschool op de genoemde afspraak geattendeerd en zal dit (indien nodig) periodiek blijven doen, mede omdat er regelmatig nieuwe instructeurs aantreden.
2. De Werkgroep heeft in maart enkele gesprekken met “frequente= meer dan 50 klachten per kwartaal” klagers gevoerd. Dit betrof “nieuwe” klagers waarmee nog niet eerder gesprekken hebben plaatsgevonden. De ervaren hinder betrof met name vertrekkende (passagiers)toestellen richting noord (baan 03), die na het maken van de bocht naar het zuiden over de bebouwde kern van Nuth vliegen en hinder van lesvluchten boven Beek. Hoewel in beide situaties geen sprake is van het overtreden van regels (zoals in geval van hinder boven Nuth geen vroegtijdige SID afwijking noch overschrijding tolerantiegebied), heeft de Werkgroep aangegeven de mogelijkheden om de hinder te reduceren te bezien.
Resultaat is dat de bevoegde LVNL werkgroep inzake het ontwerpen van vliegprocedures is gevraagd of bij de bedoelde vertrekprocedure de route zodanig kan worden aangepast dat de bebouwde kern van Nuth wordt vermeden.
Met name de klagers over het lesvliegen boven Beek hebben aangegeven goede en tijdige communicatie van de luchthaven, bijvoorbeeld over nieuwe ontwikkelingen en/of bijzondere events, op prijs te stellen. MAA heeft dit op verzoek van de Werkgroep opgepakt en heeft bijvoorbeeld de UPRT trainingen in juni/juli 2015 vroegtijdig gecommuniceerd. Ook is de lesschool gevraagd om lesvluchten in de avonduren vroegtijdig met de omgeving te communiceren.
3. In het eerste kwartaal 2015 zijn veel klachten (562) ingediend over bijzondere oefeningen in het kader van de pilotenopleiding, de zogenaamde Upset Prevention en Recovery Training (UPRT), die eind maart gedurende enkele dagen hebben plaatsgevonden. De buurtvereniging Kasen heeft zich hierover eveneens schriftelijk tot de CRO/Werkgroep gewend. UPRT is een nieuw verplicht onderdeel van het Multi Pilot Licence, waarbij piloten worden getraind om het toestel uit een abnormale vlieghouding te halen om vervolgens weer in een normale vlieghouding te geraken. Deze trainingen zijn evenwel gepaard gegaan met aanzienlijke overlast voor met name Meerssen, Ulestraten, Bunde en Geulle. De Werkgroep heeft verzocht om deze trainingen en daarmee de hinder voortaan over meerdere locaties te spreiden. De UPRT trainingen in juni/juli hebben op drie locaties plaatsgevonden, het totale aantal klachten is meer dan gehalveerd (254) ten opzichte van de eerste serie UPRT trainingsvluchten in maart 2015.